

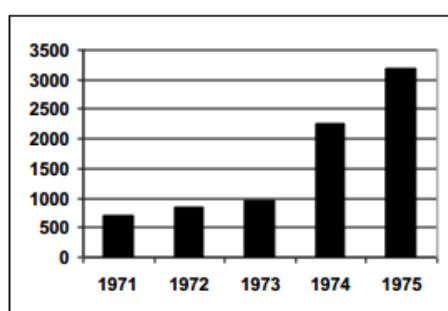
HISTORIA DE ESPAÑA. 2010

ORIENTACIONES: A partir dos seguintes documentos debes elaborar unha composición sobre o **final do franquismo e o inicio da transición democrática**. Na redacción debes abordar as seguintes cuestións: A incerteza política, a conflictividade social e a crise económica que marcan o período; as posturas políticas enfrontadas, dende o inmovilismo ata a proposta rupturista; a apertura dunha vía reformista cara á democracia. Lembra que non se trata de responder a preguntas illadas, senón de realizar unha composición coherente e argumentada, e que na avaliación se terán en conta os coñecementos, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.

Doc.1. Extracto do comunicado no que ETA reivindica o atentado contra Carrero Blanco en 1973:

“A operación que ETA realizou contra o aparato de poder da oligarquía española na persoa de Luis Carrero Blanco, debe interpretarse como xusta resposta revolucionaria da clase traballadora e de todo o noso pobo vasco (...). Luis Carrero Blanco, un home duro, violento nas súas posicións represivas, constituía a peza clave garante da continuidade e estabilidade do sistema franquista (...)”.

Doc.2. Evolución do número de folgas en España entre 1971 e 1975:

Doc.3. Viñeta alusiva á crise económica, publicada na revista *Por favor* en 1975:

Doc.4. Discurso de J. A. Girón de Velasco ao ser nomeado presidente da Confederación Nacional de Excombatientes (novembro de 1974):

“Incúmbenos a mesma responsabilidade que, por razóns de honor, nos botou ao monte en 1936 (...). O compromiso desta hora reside, por tanto, en evitar que sobre aquel holocausto e aquel sacrificio se corra hoxe un estúpido velo (...). Aquí pasaron moitas cousas e han pasar moitas máis (...). Impúlsanos o deber de pechar o paso aos que queren arrebatarnos a vitoria”.

Doc.5. Propostas da Junta Democrática, feitas públicas en París en xullo de 1974:

“1. A formación dun Goberno provisional que substitúa ao actual para devolver ao home e á muller españois (...) o recoñecemento legal de todas as liberdades, dereitos e deberes democráticos.

2. A amnistía absoluta de todas as responsabilidades por feitos de natureza política ou sindical.
3. A legalización dos partidos políticos, sen exclusións (...).
11. A celebración dunha consulta popular (...) para elixir a forma definitiva do Estado”.

Doc.6. Artigo de Arnaud de Borchgrave publicado na revista Newsweek en abril de 1976:

“Coido que chegou a hora da reforma, pero o presidente do Goberno, Carlos Arias Navarro, un residuo dos días de Franco, demostrou máis inmovilismo ca mobilidade. O rei opina que Arias é un desastre sen paliativos, xa que se converteu no abandeirado dese grupo de leais a Franco coñecido coma „o búnker“ (...).”

Doc.7. Lei para a Reforma Política, aprobada polas Cortes en novembro de 1976:

“Art. 1º.1. A democracia no Estado español baséase na supremacía da lei, expresión da vontade soberana do pobo. Os dereitos fundamentais da persoa son inviolables e vinculan a todos os órganos do Estado (...).

Art.2º. 1. As Cortes compóñense do Congreso de Deputados e do Senado.

2. Os deputados do Congreso serán elixidos por sufraxio universal, directo e secreto dos españois maiores de idade”.

ORIENTACIÓNS	Os derradeiros anos do franquismo (1973- 1975), foron unas anos nos que se produciu unha forte crise económica, moita conflictividade social e un aumento da oposición ao réxime, tanto dentro como fóra de España, e incluso nalgúns dos grupos e institucións que apoiaran a Franco desde a Guerra. Esta situación facía perigar a continuidade do réxime que Franco cría deixar con continuidade asegurada, pero que evolucionou de modo moi diferente. Os acontecementos que tiveron lugar entre a morte de Franco -1975- e a aprobación da Lei para a Reforma Política -1976- cambiaron o rumbo da historia de España e deron paso ao actual sistema democrático. Foron momentos de duros enfrontamentos entre posicións políticas: desde o inmovilismo á proposta rupturista, pero que acabou triunfando a vía reformista cara á democracia.
---------------------	--

DOCUMENTOS	CUESTIÓNS A DESENVOLVER
1. Comunicado de ETA sobre o atentado a Carrero Blanco	<p>* ETA reivindica o atentado ao presidente do goberno de Franco, Carrero Blanco</p> <ul style="list-style-type: none"> • A crise política dos últimos anos do franquismo e o aumento do terrorismo. <ul style="list-style-type: none"> ○ Significación de Carrero Blanco como peza clave da continuidade e estabilidade do réxime. ○ Impacto político do atentado.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ O temor á continuidade do réxime que, en frase de Franco quedaba <i>atado y bien atado</i> foi unha das causas do aumento do terrorismo de ETA, FRAP, GRAPO.
2.As folgas en España entre 1971 e 1975	<p>* Un aspecto da conflitividade social en España: o aumento do número de folgas</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Fin dos anos do <i>desarrollismo</i>: <ul style="list-style-type: none"> ○ Paralelamente ás dificultades políticas, aumentan as sociais e as económicas. ○ Impacto da crise económica mundial de 1973, constatable no aumento das folgas. ○ Postura do réxime querendo minimizar a crise e atrasando as solucións.
3.A crise económica en España en 1975	<p>* <i>Por favor</i> era unha revista satírica e nesta viñeta representa a todos os sectores que estaban en crise, é dicir, todo o país</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Consecuencias da crise económica dos anos finais do franquismo: <ul style="list-style-type: none"> ○ descenso de la producción ○ aumento do paro ○ diminución del turismo ○ retroceso de la emigración...
4.Discurso do excombatente Girón de Velasco	<p>* O autor representa ao sector máis inmovilista do franquismo</p> <ul style="list-style-type: none"> ● As posicións inmovilistas: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ideoloxía destes sectores: os principios do Movemento Nacional sen evolución (<i>bunker</i>). ○ Os apoios desta opción política. ○ Éxito e fracaso das súas posicións.
5.Propostas da Xunta Democrática, 1974	<p>* A Xunta Democrática esixe a fin da ditadura</p> <ul style="list-style-type: none"> ● A oposición ao franquismo: <ul style="list-style-type: none"> ○ A posición rupturista da Xunta. ○ Papel do PCE na oposición ao franquismo. ○ Os apoios da oposición dentro e fóra de España. ○ Éxito e fracaso das súas posicións.
6.Entrevista ao rei en Newsweek, 1976	<p>* Xoán Carlos, nunha viaxe a EEUU, desautoriza ao presidente de goberno, Arias Navarro</p> <ul style="list-style-type: none"> ● A urxencia dos cambios: <ul style="list-style-type: none"> ○ O presidente designado por Franco, Carlos Arias Navarro debe ser substituído por alguén que estea disposto a facer cambios. ○ Papel do rei no proceso da transición democrática.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Elección do novo presidente de goberno, Adolfo Suárez. ○ Inicio do programa de reformas que deben establecer legalmente un réxime democrático
7. A Lei para a Reforma Política, 1976 (LPR)	<p>* Lei aprobada polas Cortes franquistas a proposta de Adolfo Suárez</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Lei para a Reforma Política: <ul style="list-style-type: none"> ○ O papel dos políticos que representaban a vía reformista. ○ A transformación do sistema desde o propio sistema (<i>da lei á lei</i>). ○ O proceso da elaboración e aprobación desta lei. ○ Outras medidas complementarias. ○ O inicio do camiño da democracia
CONCLUSIÓNS	<p>Aínda que o réxime de Franco deixaba claramente establecido nas Leis Fundamentais, especialmente desde a Lei Orgánica do Estado (1969) os mecanismos para a súa continuidade, desde esas propias leis foron reformándose as institucións que debían elaborar un novo marco lexislativo. Así, a vía reformista conseguiu, nun período de menos de dous anos, as reformas que permitiron retornar ao réxime democrático anulado o Dezaioito de Xullo de 1936. Esta radical transformación política fíxose nun marco de graves dificultades económicas e sociais, dunha intensa actividade terrorista, pero conseguiu o consenso da maioría dos grupos políticos e sociais.</p>

CRITERIOS DE AVALIACIÓN/CORRECCIÓN

Como tema abordado, o remate da ditadura franquista e o comezo da transición democrática, tratándoo desde a decadencia do réxime ditatorial ata a apertura dun proceso reformista, nun contexto de grave crise socioeconómica e de confrontación entre proxectos políticos incompatibles.

Na resposta ás cuestións, os documentos subministrados deben ser utilizados en aspectos como os seguintes: a inviable continuidade do réxime (Doc.1), a caracterización xeral da crise económica e social na que se desenvolve o proceso (Docs.2 e 3), as diversas propostas políticas (Docs.4, 5, 6 e 7) ou a vía reformista finalmente adoptada (Doc.7).

Como coñecementos específicos, débense valorar achegas como a identificación de protagonistas como Carrero Blanco, Carlos Arias ou Adolfo Suárez, as mencións a organizacións ou forzas políticas que promoven as distintas alternativas (inmobilista, reformista, rupturista) ou a explicación das circunstancias que concorren na aprobación da Lei para a Reforma Política.